

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/7/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200510
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014200510.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobcu: Z. N., bytom U., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom AK Sibírska č. 4, Bratislava proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava o preplatok na dávke v nezamestnanosti, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. októbra 2014, č. k. 1S/35/2014-45, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. októbra 2014, č. k. 1S/35/2014-45, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom z 28. októbra 2014, č. k. 1S/35/2014-45, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia z 28. januára 2014, č. 16339-2/2014-BA, ktorým žalovaná zamietla jeho odvolanie a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov z 27. novembra 2013, č. 14771/2013-Po-DvN o povinnosti žalobcu vrátiť časť vyplatenej dávky v nezamestnanosti za obdobie od 01. februára 2012 do 31. júla 2012 podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) z dôvodu, že žalobcovi bol spätne od XY priznaný starobný dôchodok.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajský súd dospel k záveru, že je v súlade so zákonom. Krajský súd mal za preukázané, že žalobcovi, ktorý bol od 01.02.2012 do 31.02.2012 poberateľom dávky v nezamestnanosti pri splnení zákonom stanovených podmienok, bol na jeho žiadosť rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredia zo 04. októbra 2013 priznaný starobný dôchodok spätne od XY v dôsledku čoho mu výplata dávky v nezamestnanosti za obdobie od 01.02.2012 do 31.02.2012 podľa § 105 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. nepatrila a preto podľa názoru krajského súdu žalovaná postupovala správne, keď žalobcovi uložila povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú dávku v nezamestnanosti za uvedené obdobie. Námietku navrhovateľa, že v čase podania

žiadosti o dávku v nezamestnanosti nevedel, či mu bude priznaný starobný dôchodok a odkedy, nepovažoval krajský súd za dôvodnú s poukazom na vedomosť o tom, že ak žiadal priznať starobný dôchodok od XY, mal vedomosť, že ak mu bude od tohto dátumu priznaný v zmysle poučenia pri podávaní žiadosti o dávku v nezamestnanosti, bude musieť dávku v nezamestnanosti vyplatenú za uvedené obdobie vrátiť ako neprávom vyplatenú. Žalovaná netvrdila, že žalobca dávku v nezamestnanosti vylákal, alebo inak vedome spôsobil, že dávka mu bola vyplatená neprávom, ale muselo mu byť zrejmé, že priznaním starobného dôchodku sa rozhodné skutočnosti pre vyplácanie dávky v nezamestnanosti zmenili a nemôže mu byť za rovnaké obdobie vyplatený starobný dôchodok i dávka v nezamestnanosti, keďže právne predpisy také duplicitné vyplácanie dávok neumožňujú. Ak žalobca tvrdí, že za obdobie od 01.02.2012 do 31.07.2012 mu patrili obe dávky, starobný dôchodok aj dávka v nezamestnanosti, takýto názor považoval krajský súd za nesúladný s príslušnými ustanoveniami zákona č. 461/2003 Z.z. a článkami 2 ods. 2 a 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky. Preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že nezavinil, že mu bola neprávom vyplatená dávka v nezamestnanosti, keďže až z rozhodnutia, ktoré mu bolo doručené 10.10.2013, sa dozvedel o priznaní starobného dôchodku od XY. Poukázal na to, že žalovaná mu v rozpore so zákonom zúčtovala sumu 1 636,80 € z doplatku na starobnom dôchodku a následne mu pobočka Prešov rozhodnutím z 27.11.2013 uložila povinnosť vrátiť sumu 2013,90 €, keďže za obdobie od 01.02.2012 do 31.07.2012 mu bola vyplatená dávka v nezamestnanosti v celkovej sume 3650,70 €. Podľa jeho názoru podmienky pre uloženie povinnosti žalobcovi vrátiť preplatok na dávke v nezamestnanosti v konaní neboli preukázané a rozhodnutie žalovanej je potrebné zrušiť. Žalobca žiadnym spôsobom nevylákal vyplatené dávky v nezamestnanosti, ani starobný dôchodok a preto nie je žiaden relevantný dôvod, pre ktorý by mal dávky v nezamestnanosti vrátiť. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu z 28. októbra 2014, č. k. 1S/35/2014-45, zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia.

Žalovaná sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu v plnom rozsahu pridržiavala obsahu svojho písomného vyjadrenia k žalobe a žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). Podľa § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podmienky nároku na dávky v nezamestnanosti a na ich výplatu upravuje zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Podľa § 105 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. poistencovi, ktorý splnil podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti, nárok na dávku v nezamestnanosti vzniká odo dňa zaradenia do evidencie nezamestnaných občanov a zaniká uplynutím podporného obdobia v nezamestnanosti. Podporné obdobie v nezamestnanosti pre poistenca uvedeného v § 104 ods. 1 a 3 je šesť mesiacov a pre poistenca uvedeného v § 104 ods. 2 sú štyri mesiace. Do podporného obdobia v nezamestnanosti sa nezapočítava obdobie, počas ktorého poistenec nemá nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti z dôvodu uvedeného v § 106.

Nárok na dávku v nezamestnanosti (ďalej len „dávka“) vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, ak tento zákon neustanovuje inak. Nárok na dávku zamestnanca nezávisí od plnenia povinností zamestnávateľa platiť a odvádzať poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie, poistné na úrazové poistenie, poistné na garančné

poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti; to neplatí na nárok na dávku zamestnanca zamestnávateľa uvedeného v § 7 ods. 2. Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky (§ 109 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z.).

Nebolo sporné, že zaradením do evidencie nezamestnaných žalobcovi nárok na dávku v nezamestnanosti vznikol.

Podľa § 105 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nárok na dávku v nezamestnanosti zaniká vždy dňom vyradenia poistenca z evidencie uchádzačov o zamestnanie a dňom priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%.

Podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove z 09. februára 2012 bol žalobca zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 01. februára 2012 a dňa 15. februára 2012 požiadal o dávku v nezamestnanosti. Bol pritom poučený o právach a povinnostiach poberateľa dávky v nezamestnanosti vrátane skutočnosti, že nárok na dávku v nezamestnanosti zaniká vždy dňom priznania starobného dôchodku a že dávka v nezamestnanosti mu nebude patriť za obdobie, počas ktorého bude poberať priznaný starobný dôchodok a tiež o povinnosti vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak nespĺnil povinnosť uloženú týmto zákonom, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov z 20. februára 2012 bola žalobcovi priznaná dávka v nezamestnanosti vo výške 50% denného vymeriavacieho základu 40,1161 € od 01. februára 2012 na obdobie šiestich mesiacov pri splnení zákonom stanovených podmienok. Dňa 26. júna 2013 žalobca požiadal o priznanie starobného dôchodku od XY (od dovŕšenia 55. roku veku ako vojak z povolania vykonávajúci službu v I. kategórii funkcií), ktorý mu bol rozhodnutím zo 04. októbra 2013 priznaný spätne od XY.

Žalobca tak v odvolaní proti rozhodnutiu pobočky Sociálnej poisťovne ako aj v žalobe podanej na súd a napokon aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že dávka v nezamestnanosti za obdobie od 01. februára 2012 do 31. júla 2012 mu bola vyplatená pri splnení zákonom stanovených podmienok a pri poberaní tejto dávky nevedel, že mu bude priznaný starobný dôchodok od XY.

Nie je možné akceptovať názor žalobcu, že z dôvodu, že v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nevedel či mu bude priznaný starobný dôchodok a teda nie je žiaden relevantný dôvod, pre ktorý by mal dávky v nezamestnanosti vrátiť. Je nepochybné, že žalobca o skutočnosti, že mu nepatrí súčasne dávka v nezamestnanosti aj starobný dôchodok, bol riadne poučený a pri podaní žiadosti zo dňa 26.06.2013 o starobný dôchodok, ktorý žiadal priznať od XY si musel byť vedomý, že pokiaľ mu bude starobný dôchodok od uvedeného dátumu priznaný, bude jeho povinnosťou dávku v nezamestnanosti vrátiť.

Žalobca mal možnosť požiadať o priznanie starobného dôchodku už pri splnení vekovej podmienky na starobný dôchodok, t. j. pri dovŕšení 55. roku veku dňa XY. Pokiaľ tak neurobil a požiadal o zaradenie do evidencie nezamestnaných a vyplácanie dávky v nezamestnanosti, pričom bol poučený o skutočnosti, že mu nepatrí súčasne dávka v nezamestnanosti aj starobný dôchodok, je takéto konanie možné považovať za obchádzanie zákona.

Z uvedeného vyplýva, že v danej veci nejde o to, či žalobca zavinil súčasné vyplatenie dávky v

nezamestnanosti a starobného dôchodku, ale o skutočnosť, že zákon dvojité výplatu týchto dávok neumožňuje, o čom bol žalobca, takisto ako aj o povinnosti vrátiť dávku v nezamestnanosti, pokiaľ mu nepatrí, riadne poučený.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so zisteniami a závermi krajského súdu. Je nesporné, že žalobcovi bol priznaný starobný dôchodok od XY a že od tohto dňa mu v súlade s ustanovením § 105 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. (to znamená, že ani za obdobie od 01.02.2012 do 31.07.2012) nepatrili dávky v nezamestnanosti. O skutočnosti, že dávka v nezamestnanosti nepatrí v období po priznaní starobného dôchodku a o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku, bol žalobca poučený, čo potvrdil dňa 15. februára 2012 vlastnoručným podpisom. Keďže žalobcovi bol starobný dôchodok priznaný spätne od XY, pričom mu bol za obdobie od 01.02.2012 do 31.07.2012 už vyplatená dávka v nezamestnanosti, ktorá mu podľa § 105 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nepatrila, bola mu dávka v nezamestnanosti vyplatená neprávom. Vzhľadom na poučenie o tom, že dávka nepatrí za obdobie vyplácania starobného dôchodku musel vedieť, že sa mu dávka v nezamestnanosti vyplatila neprávom, a preto je povinný neprávom vyplatenú dávku vrátiť.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie žalovanej za zákonné a preto rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 2 veta druhá v spojení s § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný a žalovanej žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.